

Szirmai István elvtárs beszéde

Nagygyűlés a MOM-ban

A Szakasits Árpád Művelődési Házban tartották nagygyűlésüket kedden délután a Magyar Optikai Művek dolgozói. Részt vettek a gyűlésen a XII. kerület intézményeinek, vállalatainak, iskoláinak küldöttei is.

A nagygyűlés elnökségében foglalt helyet Szirmai István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a kerület országgyűlési képviselője, Katona Imre, a budapesti pártbizottság titkára, valamint a kerület párt- és tanácsi vezetői, s ott voltak a társadalmi és tömegszervezetek képviselői is.

A nagygyűlésen Szirmai István mondott beszédet.

Bevezetőben elemezte a nemzetközi helyzet alakulását, s megállapította: az osztályharc az utóbbi időben nemzetközi méretekben éleződött, Európában ugyanis jelentős reakciók, ellenforradalmi erők léteznek, amelyek — maguk mögött tudva az Amerikai Egyesült Államok imperialista köréit — revanspolitikát folytatnak, s az a céljuk, hogy megváltoztassák az európai határokat. Az NSZK-ban például újja szerveződtek a náciizmus erői, s jogtalan követeléseikkel, fellépéseikkal

állandó nyugalanságot szítanak Európában.

Ezzel szemben a szocialista országok, a haladó erők következetesen sikraszállnak Európa békéjéért, biztonságért.

— Ezt a bonyolult nemzetközi helyzetet figyelembe véve kell szemlélnünk a csehszlovákiai eseményeket is — mondta —, majd részletesen elemezte a testvéri országban legutóbb kialakult helyzet előzményeit. Megemlítette, hogy a testvérpárt vezetői ez év elején hozzáfogtak a régi politikai vezetés által elkövetett hibák felszámolásához, s egyidejűleg meghirdették a CSKP új politikáját.

Programjukat a mi pártunk igaz örömmel üdvözölte, több esetben is bizalmáról, egyetértéséről biztosította a csehszlovák párt vezetőit.

Szirmai István ezután rámutatott:

— Emellett azonban már kezdetől fogva felhívtuk a csehszlovák elvtársak figyelmét 1956-ban szerzett tapasztalatainkra. Rámutatunk arra, hogy a megindult társadalmi folyamatba minden bizonnyal bekapcsolódik a hazai és a nemzetközi reakció is, S ha nem ügyelnek arra, hogy ezt az egészséges társadalmi folyamatot a párt megfelelően kézben tartsa, könnyen kicsúszhat kezükből a vezetés, s mindinkább előtérbe nyomul majd a jobboldal.

Rámutatunk: helyes, ha elhatározzák magukat a múlt, a tegnap hibáitól, mert ez felétele annak, hogy a jobboldal ellen erőteljes harcot tudjanak indítani,

de ugyanakkor fel kell lépniük a haladás, a csehszlovák nép ellenségei ellen is. Sajnos, nem ez történt. Úgy tűnt, hogy csehszlovák elvtársaink — s ennek talán megvannak a történelmi okai — elsősorban a múlt visszateréséről félnek, jöhetnek a régi vezetés, a szektások, a dogmatikusok lelepleződtek, a csehszlovák nép elfordult tőlük, s így azok nem tudtak volna ismét lényeges szerephez jutni. Ők mégis elsősorban ezektől féltek. Pedig

az igazi veszélyt a jobboldalról indított támadás jelentette, s e támadás ereje rohamosan nőtt.

A veszély az volt, hogy az egész népre kiterjedő megújulási folyamat irányát kicsúszk a pártvezetés kezéből, lépésről lépésre mindinkább erőre kap a reakció, s elragadja a hatalmi pozíciókat a munkásosztálytól. Sajnos ez — nagyon hamar — be is következett. A Csehszlovák Kommunista Pártban komoly eszmei zűrzavar keletkezett, és ez éreztette romboló hatását a szélesebb közéletben, gyengítette a párt vezető szerepét. Amilyen mértékben gyengült a pártvezetés és növekedett az eszmei zűrzavar, olyan mértékben lettek egyre merészebbek, szemtelenebbek a Csehszlovákiaiban fellépő szocialistaellenes erők.

Az öt testvérpártnak a Csehszlovák Kommunista Párt vezetőivel folytatott ta-

nácskozásairól szólva megemlítette, hogy amilyen mértékben fokozódott Csehszlovákiaiában a jobboldali veszély és erősödött a szocializmusellenes erők fellépése, olyan mértékben váltak gyakoribbakká az elvtársi megbeszélések a testvérpártok között. Ezeket az eszmecseréket az jellemezte, hogy vitáztunk,

rámutatunk a csehszlovákiai néphatalmat fenyegető súlyos veszélyekre,

baráti, elvtársi tanácsokat adtunk a Csehszlovák Kommunista Párt vezetőinek. Pártjaink képviselői nagy megértést tanúsítottak a csehszlovák elvtársak problémáit iránt. Hosszú ideig bizalommal, türelemmel próbáltunk segíteni, s közben újból és újból felhívtuk figyelmüket az egyre súlyosabbá váló helyzetre.

Szirmai István ezután részletesen ismertette a Csehszlovák Kommunista Párt vezetőivel Ágcsernyőn és Pozsonyban lezajlott tanácskozásokat, amelyekben közös elvi alap jött létre. E megbeszéléseken kifejezésre jutott, hogy az öt testvérpárt támogatja a CSKP akcióprogramját. Egyöntetű állásfoglalás volt, hogy senki sem kívánja vissza Csehszlovákiaiában a tegnapi, a régi szektás irányzatot.

Közös megállapodás született azonban arra is, hogy keményebben kell fellépni a jobboldali veszéllyel szemben, s hangot kapott az az igény, hogy a csehszlovák elvtársaknak — a demokratikus centralizmus alapján — meg kell védeniük a párt vezető szerepét.

Az ágcsernyői és a pozsonyi találkozon született megállapodás alapján remélt gyakorlati lépések azonban a csehszlovák vezetők részéről elmaradtak, lényegében tehát nem teljesítették a vállalt kötelezettségeket. Csehszlovákiaiában a helyzet tovább romlott. Ekkor elkezdtek az a pillanat, amikor a csehszlovák vezetők egy csoportja, felismerve az egyre erősödő veszélyt, a jobboldali puccs lehetőségét, segítséget kért — beleértve a katonai támogatást is — az öt testvéri országtól. Mint ismeretes,

ezt a támogatást az öt szocialista ország meg is adta Csehszlovákianak.

A Magyar Szocialista Munkáspárt állásfoglalásáról szólva kijelentette: kezdetől fogva a csehszlovák testvérpárt új politikáját támogatja a régivel szemben. Politikai megoldást kerestünk, nem pedig katonait. Szilárdan elhatároztuk azonban, hogy végső esetben, ha Csehszlovákiaiában súlyos helyzetbe kerül a munkáshatalom és támadás éri a proletárdiktatúrát, ha az forog kockán, hogy egy testvéri ország a szocialista tábor tagja marad-e, vagy sem, katonai erővel is segítséget nyújtunk a csehszlovák munkásoktól.

Szirmai István szólt arról, hogy

a Csehszlovákiaiában levő katonáink jól vannak, nincs veszteségük, az ottani magyar lakossággal jó a viszonyuk, s szolgálatukból eredő kötelezettségeiknek becsülettel eleget tesznek.

Magatartásukkal, fellépésükkel — a többi testvérország csapataihoz hasonlóan — segítik azt a politikai megoldást, amelyet kezdetől fogva kívánatosnak tartottunk. A katonai segítségnyújtással fűken tartjuk az ellenforradalmat; most a csehszlovákiai kommunistáknak a sor, hogy a maguk erejéből rendet teremtsenek.

A továbbiakban rámutatott arra, hogy közvéleményünk megértéssel, helyes-

léssel fogadta a csehszlovák nép megsegítésére tett intézkedéseket. Általában nyugodt volt a hangulat, fegyelem és rend jellemezte életünket ezekben a napokban is.

Ezután a Moszkvában lezajlott szovjet—csehszlovák tárgyalásokról, azok eredményéről szólt, s méltatta a megállapodás jelentőségét. Hangsúlyozta, hogy

a mostani megállapodás jó alapot teremt a csehszlovákiai konszolidációhoz.

Most a csehszlovák elvtársak a sor. Nem lesz könnyű dolguk, de bizonyára megbirkóznak feladataikkal. A szövetséges haderők, a politikai helyzet konszolidációjával párhuzamosan, fokozatosan kivonulnak.

— Ezek után őszintén remélhetjük, hogy a csehszlovák kérdés a világpolitikában és a mi életünkben is múló és gyorsan megoldható probléma lesz, s figyelmünket az emberiség nagyobb kérdéseire irányíthatjuk, amelyeket nem szabad egy pillanatra sem szem elől tévesztenünk. Az imperializmus ugyanis megpróbálta, és nyilván a jövőben is megkísérli, a csehszlovák kérdést felhasználni arra, hogy elfeledtesse az emberrel, milyen népi háború folyik Vietnamban, hogy Közel-Keleten naponta megújul a harc, s a csehszlovák kérdés felszínen tartásával próbálja elterelni az emberek figyelmét az imperializmus egyéb bűneiről.

Pártunk jövőbeni politikájáról szólva megemlítette, hogy ez a politika sem tartalmában, sem módszereiben nem változik, a népre támaszkodva, a szavak és a tettek egységét bizonyítva, változatlan marad, vagyis

szilárdan megőrizzük szövetségi hűségünket a szocialista országokhoz, s baráti kapcsolatokra törekszünk a többi államokkal is.

Törekvéseink megvalósításához a párt Központi Bizottsága azt kéri az ország népétől, folytassa nyugodtan építőmunkáját, tevékenyen vegyen részt a kitűzött feladatok megvalósításában — mondta befejezésül nagy taps közben Szirmai István.

Népfrontbizottsági ülés

A Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottsága kibővített ülést tartott tegnap délután Szegeden, a városi népfőnöksékház nagytermében. A bizottsági ülést dr. Földi Mihály professzor, a II. számú belgyógyászati klinika igazgatója, a Hazafias Népfront megyei bizottságának elnöke nyitotta meg. A Magyar Szocialista Munkáspárt 1968. augusztus 23-i üléséről Siklós János, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára tájékoztatta a résztvevőket. Az ülés táviratot küldött a kormány-nak, melyben egyetértését fejezi ki Csehszlovákia szocialista vívmányai megőrzésére tett intézkedéseivel.

Tanácskozás a műemlékvédelemről

Sárospatakon kedden megkezdődött a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és az Országos Műemléki Felügyelőség közös rendezésében a műemléki albizottságok ötödik országos értekezlete.

A tanácskozáson dr. Szabó János, az építészeti és városfejlesztési miniszter első helyettese tartott előadást. Elmondotta, hogy amióta a műemlékekre vonatkozó rendelkezések megjelentek, javult az OMF és a tanácsok kapcsolata. Az illetékes szervek sorrendben első helyen a budai vár és várnegyed, valamint 13 város — „történeti együttesek” — helyreállítását szorgalmazták, de fontos feladatnak tekintik a Balaton kör-

Az év hat hónapjában:

A városi tanács fejlesztési alapjának, költségvetésének alakulása

A Szeged m. j. városi tanács gazdasági, szociális, kulturális és igazgatási feladatainak elvégzéséhez szükséges anyagi eszközökről a tanácsi fejlesztési alap és a költségvetés gondoskodik. Ezek első féléves alakulásáról tárgyalt tegnap ülésén a városi tanács végrehajtó bizottsága. A fejlesztési alap bevételei sok forrásból jönnek össze. Az idején a társadalmi munka és a felhasználásra kerülő saját anyagok értékével együtt 226 millió forintnak kell befolya-nia a tanácshoz. Az első félévben 78,8 millió forint gyűlt egybe és a helyi bevételű forrásoknál előreláthatólag év végén is elmaradás mutatkozik majd a terv jóváhagyását követően kiadott rendelkezések következtében. A lakossági hozzájárulás is elmaradt az időarányostól. A tervezett 13 millió forint, kommunális adóból az első félévben nem származott bevétele, mivel az erre kötelezett vállalatok és szervezetek augusztus 5-ig fizetheti azt be. A második félévi adó pedig csak a jövő év első negyedében jelentkezik.

A mérleg másik oldalán levő kiadások teljesítésének alakulása is hasonló a bevételekéhez. A társadalmi munka és a saját anyag értékével együtt mindössze 27,7 millió forint a teljesítés. Ennek főleg az az oka, hogy a beruházások befejezési határideje a második félévre jut. Jellemző, hogy

a júliusban kifizetett összeg már egymagában meghaladta a teljes első félévit. Az előzetes felmérések szerint a kivitelezői kapacitás elegendősége miatt nem várható a beruházások tervszerű teljesítése. Kivétel csupán a mélyépítési munka, melynél még túlteljesítés is várható. Legsúlyosabb a lemaradás a lakásberuházásoknál, s mivel az ezekre ki nem fizetett összeg máshova nem csoportosítható át, ezért szükség lesz hitel felvételére. A Csongrád megyei Építőipari Vállalattal történt egyeztetés alapján megállapítható, hogy a vállalat 1968-ban 158 lakás felépítésével marad adós, s így 370 lakás átadása várható. Bár a vállalatot miniszteriumi döntéssel kötelezték, hogy a Tarjántelep építésének első ütemében az idén 493 lakást adjon át, ebből 138 átadására mégis csak jövőre lehet számítani. Nem fejezik be 20 bányászlakás építését sem. Sajnálatos, hogy mennyire eltolódik majd a tarjántelepi iskola, óvoda, bölcsőde, orvosi rendelő és az ütletházak építése. Bár 1969 végére már több mint 800 lakás felépítésével lehet számolni, az említett létesítményeket a vállalat csupán 1970 végére vállalja.

A költségvetés egyik részében a lakosság kommunális igényeinek kielégítése, a város útjainak, parkjainak gondozása, közvilágítás fejlesztése és ehhez hasonló tevételek szerepelnek. Az elő-

irányzatnak mintegy fele az utak felújítására szolgál. Ennek felhasználása, főként az I. kerületi tanács területén, a városrendezési tervnek megfelelően történik. A Dugonics teret és az Aradi vértanúk terét felújították, befejezték a Lenin körút első szakaszának átalakítását is, a pénzügyi teljesítésben mégis jelentős a lemaradás. Ez azonban év végéig még megszüntethető, mivel az elvégzett munkákat később számlázzák. A szociális és egészségügyi költségvetésből az előző évekről áthúzódó felújítások számláinak kiegyenlítése mellett biztosították a II. kórház, a tbc gondozóintézet röntgenlaboratóriumának, a petőfitelepi szociális otthon konyhájának építkezését, illetve a Földműves utcai körzeti rendelő és a Petőfi Sándor sugárúti bölcsőde felújítását. Mind az egészségügyi, mind a művelődésügyi költségvetés felújítási keretének felhasználása minimálisnak mondható. Utóbbinak az az oka, hogy a Szilvási sugárúti általános iskola és a Majakovszkij diákotthon felújítása áthúzódott a második félévre.

A végrehajtó bizottság megállapította, hogy a költségvetésben tervezett bevételek beszedésével — szemben a fejlesztési alap forrásaival — lemaradás nem jelentkezett. Sőt, egyes bevételei forrásoknál az időarányos részhez viszonyítva túlteljesítés tapasztalható.

Csongrád megye, Szeged

Közlekedés, utak, forgalom

A közlekedtetést biztosító szervek és vállalatok munkája a múlt években egyenes arányban növekedett a közlekedési hálózat igénybevétele. A forgalom növekedése mind nagyobb terheket rótt az útfenntartó szervekre is.

Csongrád megyében a személy- és áruszállítás jelentős részét a szárazföldi közlekedés bonyolítja le. Csongrád megyében és Szeged területén összesen 529 kilométer hosszú a vasútvonal. Az egyes ipari üzemek közvetlen szállítására 28 kilométer hosszú normálnyomközű iparvágány áll rendelkezésre, belső szállításokra mintegy 74 kilométer keskenynyomtávú gazdasági vasutat tartanak fenn.

A kialakult vasúthálózat jó összeköttetést biztosít a szomszédos megyékkel és a fővárossal. A vasútvonal alépítménye azonban — kivéve a szegedi—budapesti fővonalat — nem megfelelő.

A közúthálózat az országos és tanácsi közutakkal együtt Csongrád megyében mintegy tízezer kilométer. 1961-ben az aszfaltburkolatú utak hossza 226 kilométer volt, ma 413 kilométer. A portalan makadám utak hossza 484 kilométerrel növekedett, ezzel szemben a vizes makadámburkolatú utak hossza 528 kilométerrel mindössze 174 kilométerrel csökkent.

Az Utügyi Kutató Intézet évekkel ezelőtt felmérte az országos közutak forgalmát. Azóta az E—5-ös főközlekedési úton például 61 százalékkal növekedett a forgalom. Növekedésének mértékétől azonban elmaradt az országos közutak korszerűsítésére, felújítására és fenntartására fordítható összegek emelkedése. A harmadik ötéves tervben előirányzott korszerűsítési keret elsősorban a főközlekedési utakra szükséges. Az alsóbbrendű közúthálózat fejlesztéséhez több pénz kell. Közlekedési szempontból a tiszai hidak áteresztő képessége nem kielégítő. E tekintetben problémát okoz a szegedi közúti, valamint a budapest—szegedi főközlekedési úton, a város előtt levő Izabella-híd is.

A személyszállításról szólva: nagyarányú a fejlődés

Csongrád megye és Szeged területén. 1961-től 1967-re az elszállított utasok száma 18 és fél millióról 32,7 millióra növekedett, viszont ezen belül a közúti — autóbusszal lebonyolított — személyszállítás 102 százalékkal nőtt. Csongrád megyében valamennyi települést összekötöttek a vasúti vagy autóbusszhálózzal. Vasúton a munkabárájók dolgozók szállítása nappali műszakban megoldott, problémát okoz azonban a második és harmadik műszakban dolgozók közlekedése. A szegedi járás helyközi közlekedésének fejlesztésénél figyelembe kell venni, hogy a távlati tervek szerint a Szeged—Ásotthalom és Szeged—Pusztamérges közötti keskeny-nyomtávú vasútvonal megszűnik, s a személyszállítást az autóbussz-közlekedés veszi át.

A taxiállomány még mindig nem elegendő Csongrád megyében. Az országban a személygépkocsik száma 1967-ben mintegy 145 ezer, az 1955 évének a 14-szerese. Hasonló a fejlődés Csongrád megyében is.

Amint a megyei tanács végrehajtó bizottsága tegnap ülésén megállapította: jelentősen fejlődött a vasúti és közúti áruszállítás is. A gazdaságirányítás új rendszere hatályon kívül helyezte a fuvarozásban a legtöbb adminisztratív kötöttséget és lehetővé tette a versenynek. Ennek eredményeképpen sok „rejtett” kapacitás felszabadult, s a gépkocsik számának növekedésével 1968-ban már nem volt a közúti áru fuvarozásban megakadás. A közlekedéssel kapcsolatos kiszolgáló létesítményekről szólva: a harmadik ötéves tervben több üzemanyagtöltő állomás épül Csongrád megyében, így 1969-ben Rőszkén, jövőre Üllésen és Mórahalmon, 1969 és 70-ben pedig három üzemanyagtöltő állomás építése várható Szegeden.